

การสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทย (2519-2529)

นางสาวปริยาภรณ์ หนูสนั่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
หน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-116-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015901

I 10302748

REFLECTIONS OF RURAL SOCIAL PROBLEMS IN THAI
NOVELS (2519-2529 B.E.)

Miss Preeyaporn Noosanun

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Division of Comparative Literature

Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-116-8

ปริญญานิพนธ์ ทุนสนับสนุน : การสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทย (2519-2529)
(REFLECTIONS OF RURAL SOCIAL PROBLEMS IN THAI NOVELS (2519-2529)
B.E.) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ยุรฉัตร บุญสนิท, อ.ม.ร.ว.กนกกาญจน์ ตะเวทีกุล, 187 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสะท้อนปัญหาสังคมชนบท
ในนวนิยายไทยระยะปี พ.ศ.2519-2529 กับสภาพความเป็นจริงทางด้านสังคมวิทยา โดยวิเคราะห์ที่
องค์ประกอบและกลวิธีของนวนิยายไทยแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบท

ผลของการวิจัยพบว่า นักเขียนนวนิยายแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในระยะปี พ.ศ. 2519-
2529 สะท้อนปัญหาต่าง ๆ ของสังคมชนบทไทยได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในด้านสาเหตุ
ลักษณะ และผลของปัญหา ปัญหาสำคัญ 8 ประการ ที่นักเขียนสะท้อนออกมาในนวนิยายได้สอดคล้องกับ
ความเป็นจริงได้แก่ 1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ 2. ปัญหาทางการศึกษา 3. ปัญหาด้านการ
สาธารณสุข และการอนามัย 4. ปัญหาทางการเมือง การปกครอง 5. ปัญหาทางด้านความเชื่อ
และศาสนา 6. ปัญหาทางด้านแรงงาน 7. ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม และ 8. ปัญหาทางด้าน
ภัยธรรมชาติ

กลวิธีในการสะท้อนปัญหาของนวนิยายไทยแนวนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นความสมจริงทั้งในด้านแก่น
เรื่องและการสร้างองค์ประกอบของเรื่อง การบรรยายลีลาเฉพาะถิ่นในด้านการสร้างฉาก ตัวละคร
และบทสนทนา เป็นกลวิธีการเขียนอย่างหนึ่งที่เสริมให้นวนิยายแนวนี้มีบรรยากาศที่สมจริง และสร้าง
ความประทับใจให้กับผู้อ่าน

นอกจากนี้ผลของการวิจัยยังพบว่า ภูมิหลังและประสบการณ์เกี่ยวกับชนบทของนักเขียนนวนิยาย
แนวนี้มีส่วนทำให้นักเขียนแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งยังทำให้นัก
เขียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาชาวบ้านอันเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวชนบทในท้องถิ่นต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต ๒๕-14
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๒๕-14

PREEYAPORN NOOSANUN : REFLECTIONS OF RURAL SOCIAL PROBLEMS IN
THAI NOVELS (2519-2529 B.E.) THISIS ADVISOR : ASSIST. PROF.
YURACHAT BOONSANIT, AJARN M.R. KONGKARN TAVEDHIKUL, 187 PP.

The purpose of this study is to examine the relationship between the reflection of rural social problems in thai novels in the period 2519-2529 B.E. and the factual condition in sociology by analysing the elements and the technique of thai novels which reflect the rural social problems.

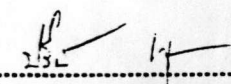
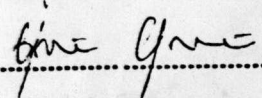
The study has found that the writers who reflect of novels dealing with rural social problems during this decade reflected true thai rural social problems (causes, characteristics and consequences). The problems dealt with by these writers in their novels are : 1. economic problems 2. education problems 3. public health problems 4. political problems 5. belief and religion problems 6. labour problems 7. culture problems and 8. natural calamity.

The main literary devices used by these novelists are the emphasis on realism in both the theme and the subject matter, the use of local colour, the characterization, and the dialogue.

The study has also found that the rural background and experience of these writers enable them to accurately reflect the actual problems of the time. Moreover the writers come to appreciate the value of villagers, wisdom and their traditional way of life in various rural areas.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากน้ำใจไมตรี และกำลังใจที่บิดา มารดา ญาติพี่น้อง บุคคลอันเป็นที่รัก อาจารย์ และมิตรสหายทั่ว ๆ ไป มอบให้ผู้เขียนตลอดมา

ความสำเร็จครั้งนี้จะเกิดขึ้นมิได้หากไม่มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุรฉัตร บุญสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ชี้แนะ เป็นทั้งผู้คอยปลอบโยน ให้กำลังใจ และร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้เขียนเสมอมา นอกจากนี้อาจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจนา ตะเวทีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่คอยกระตุ้นเตือน และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ เกรียงไกรเพชร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์ ที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ อาจารย์ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ ที่คอยเป็นห่วงใยและช่วยเหลือผู้เขียนเสมอมา

ผู้เขียนได้รับปลื้มใจอย่างมากมาจากเพื่อน ๆ ที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ และได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการจัดพิมพ์ต้นฉบับอย่างเรียบร้อยสวยงามจากคุณธนิต ธรรมณี จึงขอขอบพระคุณในน้ำใจไมตรีอันดีงามของคุณธนิต ธรรมณี และเพื่อน ๆ จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯไว้ ณ ที่นี้

ความเมตตาและความเอื้ออาทรที่ผู้เขียนได้รับจากบิดา มารดา ในยามทุกข์และมีปัญหา คือสิ่งที่หล่อเลี้ยงกำลังใจของผู้เขียนมิให้ทอดทิ้งอุปสรรคทั้งปวง และคุณสมชาย เพ็กร่อง ผู้คอยประคับประคองช่วยเหลือ ทั้งให้ข้อคิดอันมีคุณค่าในการแก้ปัญหาทุกอย่าง คือกำลังใจอันใหญ่หลวงที่ทำให้ผู้เขียนก้าวมาถึงความสำเร็จในวันนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างที่สุดสำหรับทุก ๆ ท่านที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
• สมมติฐานของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. สังคมชนบทและสภาพปัญหาของสังคมชนบทไทยในระยะปี พ.ศ. 2519-2529.....	7
ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า "ชนบท" "สังคม ชนบท" และ "สังคมวิทยาชนบท".....	7
ลักษณะทั่ว ๆ ไปของสังคมชนบทไทย.....	8
สภาพปัญหาของสังคมชนบทไทยในระยะปี พ.ศ. 2519-2529	11
ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ.....	11
ปัญหาทางด้านการศึกษา.....	16
ปัญหาทางด้านสาธารณสุขและการอนามัย.....	20
ปัญหาทางด้านการเมืองการปกครอง.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ปัญหาทางด้านความเชื่อและศาสนา.....	27
ปัญหาทางด้านแรงงาน.....	32
ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม.....	37
ปัญหาทางด้านภัยจากธรรมชาติ.....	39
3. วิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยาย ไทยแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบท ในระยปี พ.ศ. 2519-2529.....	42
ลักษณะทั่ว ๆ ไปของนวนิยายแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบท ก่อนปี พ.ศ. 2519.....	42
สภาพของนวนิยายไทยแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในระยปี พ.ศ. 2519-2529.....	47
ภูมิหลังและประสบการณ์เกี่ยวกับชนบทของนักเขียนซึ่งมี อิทธิพลต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายแนว สะท้อนปัญหาสังคมชนบทในระยปี พ.ศ. 2519-2529.....	50
องค์ประกอบของนวนิยายแนวสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในระย ปี พ.ศ. 2519-2529.....	52
เนื้อเรื่อง (Content) และ โครงเรื่อง (Plot).	52
ตัวละคร (Characters).....	64
บทสนทนา (Dialogues).....	74
ฉาก (Setting).....	84
การบรรยายสีสันเฉพาะถิ่น (local colour).....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายกับสภาพความเป็นจริง.....	94
ศึกษาทัศนะในการมองปัญหาของนักเขียนนวนิยายที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางด้านสังคมวิทยา.....	95
ศึกษาทัศนะของนักเขียนเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน.....	130
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	143
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	158
ภาคผนวก ก.	159
ภาคผนวก ข.	180
ภาคผนวก ค.	182
ประวัติผู้เขียน.....	187

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย